

Tilivelvollinen

Tekninen ja elinvoimalautakunta, tekninen johtaja, kuntakehitysjohtaja, toimitilapäällikkö, kuntatekniikan päällikkö, palvelupäällikkö

Palvelualueen toimielin

Tekninen ja elinvoimalautakunta

Palvelualueen tulosalueet

Tekninen ja elinvoimapalvelut yhteiset, Toimitilapalvelut, Ateria- ja puhtauspalvelut, Kuntatekniikka, Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Tekninen ja elinvoimapalvelut palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa toimivat ja tarkoituksenmukaiset yhdyskunta-, tekniset- ja kuntakehityspalvelut kuntalaisille huomioiden talous, turvallisuus ja ympäristö. Vahvistamme asiakaslähtöisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia edistämällä ja tukemalla asukkaiden osallistamista.

Tekninen ja elinvoimapalvelut

1000 €

	TP 2022	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TP 2023	TOT %	poikkeama
Toimintatuotot	24 334 362	23 520 487	-150 000	23 370 487	23 029 702	98,5 %	-340 785
Myyntituotot	4 584 162	3 645 292	-117 000	3 528 292	3 310 317	93,8 %	-217 975
Maksutuotot	766 744	601 500	-33 000	568 500	427 085	75,1 %	-141 415
Tuet ja avustukset	48 884	33 000		33 000	4 380	13,3 %	-28 620
Muut toimintatuotot	18 934 572	19 240 695		19 240 695	19 287 920	100,2 %	47 225
Valmistus omaan käyttöön	4 553	0		0	74 679		74 679
	-18 535						
Toimintakulut	154	-18 672 167	-530 000	-19 202 167	-18 960 998	98,7 %	241 169
Henkilöstökulut	-5 741 649	-6 072 517	-62 762	-6 135 279	-5 986 123	97,6 %	149 156
Palvelujen ostot	-5 522 387	-4 953 621	-187 238	-5 140 859	-5 699 001	110,9 %	-558 142
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 496 375	-4 855 791	-40 000	-4 895 791	-4 109 937	83,9 %	785 854
Avustukset	-158 462	-163 000		-163 000	-160 638	98,6 %	2 362
Muut toimintakulut	-2 616 281	-2 627 238	-240 000	-2 867 238	-3 005 299	104,8 %	-138 061
Toimintakate	5 803 761	4 848 320	-680 000	4 168 320	4 143 383	99,4 %	-24 937
Vuosikate	5 803 761	4 848 320		4 168 320	4 143 383	99,4 %	-24 937
Poistot ja arvonalentumiset	-6 793 308	-8 529 064		-8 529 064	-7 812 752	91,6 %	716 312
Poistot ja arvonal.	-6 793 308	-8 529 064		-8 529 064	-7 812 752	91,6 %	716 312
Tilikauden tulos	-989 547	-3 680 744		-4 360 744	-3 669 369	84,1 %	691 375
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-989 547	-3 680 744		-4 360 744	-3 669 369	84,1 %	691 375
Vyörytyserät	-1 860 539	-1 669 876		-1 669 876	-1 060 971	63,5 %	608 905
Vyörytystuotot				0	4 120 380		4 120 380
Vyörytyskulut	-1 860 539	-1 669 876		-1 669 876	-5 181 351		-3 511 475
Kustannuslaskennalliset erät	-5 981 630	-5 956 047		-5 956 047	0		5 956 047
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-8 831 716	-11 306 667		-11 986 667	-4 730 340		7 256 327

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Ukrainan sota on vaikuttanut osaltaan myös teknisen ja elinvoimapalvelualueen toimintaan. Yleinen kustannustaso on paikoin noussut ja aiheuttanut menojen yllättävää lisäystä. Suomen taloudellisen tilanteen heikentyminen on myös vaikuttanut kunnan elinvoimaan ja kehittymiseen. Vuonna 2023 tämä näkyi tonttikysynnässä sekä rakennuslupien määrien vähentymisenä.

Valtakunnallinen hyvinvointialueiden uudistus toteutui vuonna 2023 ja sen vaikutukset näkyivät erityisesti toimitilapalveluissa sekä ateria- ja puhtauspalveluissa.

Uusien yritystonttialueiden kaavoitusedellytysten sekä liikenteellisten selvitysten valmistelua on viety eteenpäin vuoden 2023 aikana. Kapuliin valmistui Tokmannin uusi logistiikkakeskus ja Kapulista vuokrattiin tontti myös Kerava Garden Oy:lle kasvihuonerakennuksen rakennuspaikaksi.

Kunnan asuinalueista tontteja on luovutettu eniten Lempivaaran II-vaiheen alueelta ja muutoin Taruman, Rauhanmäen sekä Linjatiensivun alueilta. Asuintontteja myytiin 2 kpl ja vuokrattiin 9 kpl, joista kaikki olivat omakotirakentamiseen. Yritystoimintaan tontteja/alueita myytiin 1 kpl ja vuokrattiin 3 kpl. Maanostoa tehtiin 92,8 ha, josta raakamaata 90,2 ha. Raakamaan ostot toteutuvat kahdella keskeisellä isolla kaupalla, Karjalaistentien sekä Jurvalantien ympäristöissä. Yhteensä maanhankintaan käytettiin rahaa noin 2,95 miljoonaa euroa.

Henkilöstön osalta on vaihtuvuutta saatu vähennettyä ja olemme onnistuneet rekrytoinneissa. Osaan tehtävissä on kuitenkin edelleen haastavaa löytää henkilöstöä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Palvelualueella on päivitetty valmiussuunnitelma ja sen mukaisesti on varauduttu erilaisiin häiriötilanteisiin sekä kohdistettu investointeja tarvittaviin kohteisiin.

Suomen talouskehityksen ennustetaan parantuvan vuonna 2024, mutta kehitys pysyy maltillisena. Uusien asuinrakennushankkeiden aloituksia vuonna 2024 on tonttivarauksen sekä vireillä olevien lupahakemusten perusteella vähäisesti. Yritystoimintaan liittyviä tonttikyselyitä on ollut aktiivisesti loppuvuodesta 2023 ja osan näiden ennustetaan käynnistyvän vuoden 2024 aikana.

Uusia, merkittäviä talonrakennushankkeita ei käynnistettäne vuoden 2024 aikana. Infrarakentamiskohteita on merkittävä määrä vuonna 2024 ja hankkeita on yhdistelty isommiksi urakoiksi tehokkuuden ja hallinnoinnin helpottamiseksi.

Maanhankintaan panostetaan valtuuston tavoitteiden mukaisesti. Kaavoitusta viedään eteenpäin kaavoitusohjelman mukaisesti. Kaavoitusohjelmasta merkittävänä nostoina mainittakoon Kapuli 5 –alueen kaavoitus sekä Poikkien alueen kaavoituksen käynnistäminen. Tavoitteena on koko kunnan strategisen yleiskaavan eteenpäin vieminen ja uusien alueiden kaavoitusedellytysten edistäminen.

Joukkoliikenteen osalta tulee varmistaa palvelutarjonta. Liikennepalveluselvitys laaditaan alkuvuoden 2024 aikana tukemaan tulevaa kuljetuspalveluiden kilpailutusta.

Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Tällä on merkittävä vaikutus rakennuslupaprosesseihin ja kaavoitukseen. Lisäksi rakennusjärjestys sekä hallinto- ja toimintasääntö tulee uudistaa näitä vastaavaksi. Lakimuutokset edellyttävät myös henkilöstön koulutusta.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimpiä havaittuja riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat korjausvelan hallinta sekä riittävä henkilöstömäärä suhteessa palvelutehtäviin sekä Ukrainan sodan vaikutukset palveluiden ja tuotteiden hintoihin sekä saatavuuteen. Lisäksi Suomen talouskehityksen vuoksi on varauduttava kunnassa tapahtuvan rakentamisen hidastumiseen ja sen vaikutuksiin.

Palvelualueen investointitarve perustuu pitkälti korjausvelan hallintaan sekä toisaalta koulujen ja yleisten rakennusten ja kunnallistekniikan uusinvestointeihin. Lapsimäärän väheneminen on merkittävässä roolissa tulevaisuuden tilatarpeessa.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Palvelualueella ei ole havaittu merkittäviä puutteita sisäisessä valvonnassa tai siihen liittyvissä toimintaprosesseissa.

Riskit käydään teknisen johtoryhmätasolla läpi vuosittain, havaitut riskit käsitellään ja niiden perusteella ryhdytään tarvittaviin prosessimuutoksiin.

Omaisuuksien vakuuttaminen on hoidettu annettujen ohjeiden mukaisesti ja erilaisia toimintaohjeita päivitetään tarpeen mukaan pitkin vuotta.

Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalue tuottaa teknisen ja elinvoimalautakunnan tarvitsemat palvelut hankkeiden valmistelussa ja toimeenpanossa. Tulosalue huolehtii päätösvalmistelusta ja niiden toimeenpanosta ja tiedottamisesta, suunnittelu- ja rakennuttamispalveluista, sisäisen valvonnan tehtävistä, hallinto- ja toimistopalveluista, asiakaspalveluista ja arkistoinnista. Painopisteenä on kehittää ja luoda koko palvelualueen yhteisiä prosesseja.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Teknisen ja elinvoimapalveluiden yhteisten osalle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet asetettujen tavoitearvojen mukaisesti, lukuun ottamatta rakennushankkeiden energiatehokkuutta koskevaa tavoitetta, jota ei voitu toteuttaa, koska kyseisiä hankkeita ei ollut suunnittelussa vuonna 2023.

Tulosalueen määrärahoista 9,6 % on jäänyt toteutumatta tulosalueella yhden henkilön eläköidyttyä ja korvaavan rekrytoinnin siirtyessä vuodelle 2024.

Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset

1000 €	TP 2022	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TP 2023	TOT %	poikkeama
Toimintatuotot							
Toimintakulut	-840 799	-843 637		-843 637	-762 809	90,4 %	80 828
Toimintakate	-840 799	-843 637	0	-843 637	-762 809	90,4 %	80 828

Toimitilapalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Toimitilapalvelut -tulosalue tuottaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan eri hallintokuntien käyttöön tarkoitukseen sopivia tiloja, sekä huolehtii kiinteistöjen hoidosta ja kunnossapidosta.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Toimitilapalvelujen toimintakate jäi alle muutetun talousarvion toteuman ollessa 96,2 %. Toimintatuotot alittuivat 0,10 milj. eurolla toteutuman ollessa 99,4 %.

Toimitilapalveluiden toimintakulut ylittyivät 0,32 milj. eurolla toteuman ollessa 104,0 %. Tilikauden aikana talousarvioon tehtiin määrärahalisäyksiä toimintakuluihin yht. 0,30 milj. euroa, tästä huolimatta muutettu talousarvio ylitettiin. Toimintakulujen ylitykset johtuivat pääosin Ehnroosin koulun leasingvuokrien kasvusta sekä välillisistä veroista.

Henkilöstön osalta on tapahtunut muutoksia yhden maalarin ja vahtimestarin eläköidyttyä. Uusien henkilöiden rekrytointi käynnistyi loppuvuodesta. Vuoden aikana työllistimme vihertöihin sekä kiinteistönhuollon aputehtäviin yhden henkilön seitsemän kuukauden jaksolle sekä palkkasimme neljä nuorta kesätyöntekijöiksi kuukauden mittaisiin jaksoihin.

Toimitilapalvelut

1000 €	TP 2022	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TP 2023	TOT %	poikkeama
Toimintatuotot	16 905 919	17 235 900		17 235 900	17 131 702	99,4 %	-104 198
Valmistus omaan käyttöön					72 538		
Toimintakulut	-7 601 803	-7 660 223	-300 000	-7 960 223	-8 281 970	104,0 %	-321 747
Toimintakate	9 304 116	9 575 677		9 275 677	8 922 270	96,2 %	-353 408
Poistot ja arvonal.	-4 155 527	-4 964 368		-4 964 368	-4 524 321	91,1 %	440 047
Tilikauden tulos	5 148 589	4 611 309		4 311 309	4 397 949	102,0 %	86 640

Ateria- ja puhtauspalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalueen palveluajatus on itsenäisesti tuottaa ja kehittää laadukkaasti kunnan ateria- ja puhtauspalveluja. Kaikki tulosalueen palvelut tuotetaan kunnan omana työnä.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Ateria- ja puhtauspalvelujen toimintakate oli 0,05 milj. euroa eli toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Tulosalueen toimintatuotot alittuivat 0,28 milj. eurolla toteuman ollessa 94,2 %. Vastaavasti toimintakulut alittuivat 0,33 milj. eurolla toteuman ollessa 93,1 %. Ateria- ja puhtauspalvelujen tuottaminen kunnan omana toimintana on osoittautunut sekä toiminnallisesti, että taloudellisesti kannattavaksi ratkaisuksi.

Ateria- ja puhtauspalvelujen henkilötöyvuosimäärä on laskenut suunnitellusti kahdella edellisestä vuodesta, palvelualueen sisällä tapahtuneista muutoksista huolimatta. Elokuussa 2023 Koskenrannan päiväkotia Amandan aloitukseen liittyvät henkilöstömuutokset hoidettiin sisäisillä järjestelyillä ilman uusia rekrytointeja.

Raaka-aineiden ja tarvikkeiden saatavuuteen liittyvät haasteet jatkuivat koko vuoden 2023 ajan. Tarvikkeiden ja raaka-aineiden kohdalla saatiin aikaan säästöä, puhtauspuolen kohonneet leasingmaksut puolestaan ylittivät hieman talousarvioon nähden. Ateria- ja puhtauspalvelujen kokonaisuus on kuitenkin tasapainossa talousarvioon nähden ja henkilöstöä käytetään joustavasti esim. yhdistelmätyössä.

Henkilöstön perehdytystä sekä työtehtävien kierrättämistä lisäämällä varmistettiin työntekijöiden monipuolinen osaaminen, sekä mahdollisuus työskennellä oman palvelualueen sisällä myös toisissa kohteissa. Toimenpide vahvisti omaa sisäistä sijaisjärjestelyä, ja henkilöstöä voidaan käyttää joustavasti yhdistelmätyössä sekä ateria- ja puhtauspalvelutehtävissä.

Henkilöstövuokrauksen puitesopimuksen myötä on mahdollisuus myös vuokrata työntekijä lyhyisiin ja äkillisiin sijaistuksiin.

Sisäinen ateriapalvelujen hinnoittelu tehdään ajantasaisesti toteutuneilla suoriteluvuilla aikaisemman keskiarvon sijaan. Säästö näkyy positiivisena ja tarkentuneena tuloksena myös muiden palvelualueiden ateriakustannusten toteutumassa ja seurannassa. Prosessin kehittäminen jatkuu vuoden 2024 aikana.

Ateria- ja puhtauspalvelut

1000 €	TP 2022	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TP 2023	TOT %	poikkeama
Toimintatuotot	5 336 756	4 796 687		4 796 687	4 516 495	94,2 %	-280 192
Toimintakulut	-4 648 317	-4 796 687		-4 796 687	-4 463 800	93,1 %	332 887
Toimintakate	688 439	0		0	52 695		52 695

Kuntatekniikka

Tulosalueen toiminta-ajatus

Kuntatekniikan palveluajatus on ylläpitää ja rakentaa turvallisia liikenneväyliä, liikuntapaikkoja sekä puisto- ja leikkialueita ja vastata talous- ja puistometsien hoidosta.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Kuntatekniikan toimintakate oli lähellä muutettua talousarviota toteutuman ollessa 97,7 %. Toimintatuotot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaan toteutuman ollessa 102,0 %. Talousarviomuutos toimintatuottoihin johtui metsän myyntituottojen 0,15 milj. euron pienemmästä kertymästä. Toimintakulut

alittuivat 0,07 milj. eurolla toteuman ollessa 98,0 %. Tilikauden aikana talousarvioon tehtiin määrärahalisäyksiä toimintakuluihin 0,23 milj. eurolla.

Luminen ja normaalia pidempi talvi 2022 - 2023 nosti useiden osa-alueiden kustannuksia ja ostopalveluja hankittiin tavanomaista enemmän katujen talvikunnossapitoon. Myös oman palvelutuotannon kustannukset kasvoivat polttoaineiden, palkka- ja kalustokustannusten osalta. Toimintakuluja nostivat lisäksi alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden, asiantuntijapalveluiden, jätehuoltomaksujen sekä kalustokustannusten kasvu.

Tulosalueella lisättiin hankeviestintää, erityisesti panostettiin vuoden 2023 aikana toteutettujen investointihankkeiden tiedotukseen kunnan sähköisissä kanavissa. Tulosalueen henkilöstössä oli useita muutoksia. Kuntatekniikan päällikkö aloitti virassaan toukokuussa, katujen kunnossapidossa aloitti elokuussa kunnossapitotyöntekijä ja rekrytointiprosessi projekti-insinöörin toimen täyttämiseksi oli käynnissä lähes koko vuoden. Henkilöiden vaihtuvuudesta johtuen tulosalueen toiminnan kehitystyötä ja organisointia on tarpeen jatkaa tulevaisuudessa.

Kuntatekniikka							
1000 €	TP 2022	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TP 2023	TOT %	poikkeama
Toimintatuotot	653 893	369 900	-150 000	219 900	224 343	102,0 %	4 443
Valmistus omaan käyttöön		0		0			
Toimintakulut	-3 462 533	-3 254 743	-230 000	-3 484 743	-3 415 663	98,0 %	69 080
Toimintakate	-2 808 640	-2 884 843	-380 000	-3 264 843	-3 189 178	97,7 %	75 766

Kuntakehityspalvelut

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Tulosalueen toiminta-ajatus

Vastaa rakennustoiminnan ja rakennetun ympäristön viranomaisohjauksesta ja -valvonnasta. Vastaa kuntakehityksestä ja ”kaupunkikuvasta”, yleis- ja asemakaavojen laatimisesta, kartasto- ja kiinteistötekniisten ja maapoliittisten asioiden valmistelusta sekä yhdyskuntarakenteen kehittamisestä. Kaavoituksen ja rakennusvalvonnan tavoitteena on turvallisen, terveellisen, hyvän ja toimivan elinympäristön aikaansaaminen. Vastaa MAL tulosalueelle kuuluvista kunnan joukkoliikennetehtävistä ja antaa joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena lausunnot ja päätökset. Vastaa MAL-tulosalueelle kuuluvista kuntakonsernin asuntoasioiden suunnittelusta, koordinoinnista ja kehittämisestä sekä näihin liittyvistä viranomaistehtävistä. Lisäksi seuraa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminnan ja tavoitteiden toteutumista.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Kuntakehityksen toimintakate alittui 0,12 milj. eurolla toteuman ollessa 88,1 %. Toimintatulot ylittyivät 0,04 milj. eurolla toteuman ollessa 103,5 %. Toimintakulut alittuivat 0,08 milj. eurolla toteuman ollessa 96,2 %.

Tulojen osalta kokonaisuudessa tulot ylittivät talousarvion. Rakennusvalvonnan lupamaksutulot jäivät talousarviosta 0,14 milj. euroa toteuman ollessa 0,17 milj. euroa. Myös kiinteistö- ja mittaustoimen tuotot jäivät tonttikysynnästä johtuen toteumaltaan 40,4 %:iin. Sen sijaan maanvuokratulot ylittivät reilusti talousarvion toteuman ollessa 0,97 milj. euroa, josta ylitystä oli 0,22 milj. euroa. Vuoden 2023 osalta maanvuokriin tehty elinkustannusindeksin mukainen korjaus lisäsi tuloja kuten myös uudet tehdyt maanvuokrasopimukset. Palvelujen ostojen osalta toteuma oli 100,2 %. Ylitystä oli joukkoliikenteen kuluissa lisääntyneiden maksuosuuksien sekä indeksimuutosten vuoksi noin 0,10 milj. euroa. Säästöjä saatiin muissa kuluissa niin, että palvelujen ostot pysyivät talousarviossa.

Henkilöstön osalta yleiskaavainsinöörin tehtäväkuvaus muutettiin kaavoituspäällikön tehtäväksi. Kaavoituspäällikkö vastaa kaavatiimistä kokonaisuudessaan sisältäen yleis- ja asemakaavoituksen. Lisäksi joulukuussa avattiin rekrytointi arkkitehdin tehtävästä. Johtavan rakennustarkastajan tehtävä oli haussa eläköitymisen johdosta ja uusi henkilö on valittu virkaan. Lisäksi on ollut muita lyhyempiä henkilöstövaihdoksia.

Rakennusvalvonnan uusien rakennusten lupamäärät olivat vuonna 2023 aiempaa vuotta vähäisemmät. Rakennusvalvonnan tunnuslukuja ja mm. katselmuksia nosti aiempien vuosien lupien käsittely kuten myös rakennuskannan selvitystyöhön liittyvät rekisterikorjaukset.

Tavoitteiden osalta omakotitonttitarjonta oli vuoden lopuksi hieman yli tavoitellun 30 tontin toteuman ollessa 34.

Raakamaata ostettiin ennätysellisen iso määrä 90,2 ha kahdella erillisellä kaupalla. Alueet ovat hyvin keskeisiä kunnan tulevan maankäytön kehityksen kannalta, Karjalaistentien ja Jurvalantien ympäristöissä.

Yritystonttien osalta tarvetta on tuottaa uusia yritystonttialueita, joissa on tarjolla erityisen suuria yli 10 ha suuruisia tontteja. Näissä on tehty yleiskaavallisia sekä liikenteellisiä selvityksiä.

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

1000 €	TP 2022	TA 2023	MUUTOS	MTA 2023	TP 2023	TOT %	poikkeama
Toimintatuotot	1 437 793	1 118 000		1 118 000	1 157 162	103,5 %	39 162
Toimintakulut	-1 981 703	-2 116 877		-2 116 877	-2 036 755	96,2 %	80 122
Toimintakate	-543 910	-998 877		-998 877	-879 593	88,1 %	119 284

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama	Tot %
Kunnanhallitus								
Kiinteä omaisuus								
Maa-alueiden hankinta	Menot		-1 500 000	-1 450 000	-2 950 000	-2 955 467	5 467	100 %
Maa-alueiden myynti	Tulot		300 000		300 000	546 880	-246 880	182 %
Kiinteä omaisuus yhteensä	N Netto		-400 000	-1 450 000	-2 650 000	-2 408 587	-241 413	91 %
Aineeton käyttöomaisuus								
Oskkeiden myynti	Tulot			-390 000	-390 000	-390 000		
Osakkeiden hankinta								
Kassajärjestelmä	Menot		-15 000		-15 000		-15 000	
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	N Netto							
Kunnanhallitus yhteensä	Menot		-1 515 000	-1 840 000	-3 355 000	-3 345 467	-9 533	100 %
	Tulot		300 000		300 000	546 880	-246 880	182 %
	N Netto		-1 215 000	-1 840 000	-3 055 000	-2 798 587	-256 413	92 %
Investoinnit								
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta								
Irtain omaisuus								
Tilojen kalustaminen								
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointitarp.	Menot		-15 000		-15 000		-15 000	
Opetuspalveluden opetussuunnitelman mukainen kalust.	Menot		-15 000		-15 000	-27 808	12 808	185 %
Koskenrannan päiväkodin (Amanda) ensikertainen kalustar	Menot	-180 000	-150 000		-150 000	-111 991	-38 009	74,7 %
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä	Menot		-180 000		-180 000	-139 799	-40 201	78 %
	N Netto		-180 000		-180 000	-139 799	-40 201	78 %
Investoinnit								
Tekninen- ja elinvoimalautakunta								
Talonrakennus								
Koulurakennus								
Ehroosin koulu toteutetaan leasingrahoituksella	N Menot	-18 000 000	-200 000		-200 000	-398 498	198 498	199,2 %
<i>Rak.vaiheen toteuma yht. -17,45 milj. euroa</i>								
Päiväkotirakennus								
Päiväkotiki Koskenrannan (Amanda) uudisrakennus	N Menot	-6 880 000	-800 000		-800 000	-945 553	145 553	118,2 %
<i>Rak.vaiheen toteuma yht. -7,02 milj. euroa</i>								
Vesiliikuntakeskus								
Rakennusten korjaukset/ sisäilmakorj.								
Paloaseman sisäilmakorjaus	Menot		-50 000		-50 000		-50 000	
Hepolan sisäilmakorjaukset	Menot		-50 000		-50 000		-50 000	
Kirkonkylän koulun viipaleen sisäilmakorjaukset	Menot		-30 000		-30 000		-30 000	
Sääksjärven vanhan koulun sisäilmakorjaukset	Menot		-40 000		-40 000	-20 195	-19 805	50,5 %
Riihenmäen koulun sisäilmakorjauksia	Menot		-20 000		-20 000		-20 000	
Riihenmäen koulun alakattojen muutostyöt	Menot		-30 000		-30 000	-42 000	12 000	140,0 %
Riihenmäen koulun vesikatkon kunnostustyö	Menot		-30 000		-30 000	-14 619	-15 381	48,7 %
Kirkonkylän koulun vesikatkon maalaus	Menot		-50 000		-50 000	-74 000	24 000	148,0 %
Riihenmäen koulun kotitalousluokkien muutostyöt	Menot		-100 000		-100 000	-86 345	-13 655	86,3 %
Kirkonkylän koulun sadekatoksen lisäys	Menot		-40 000		-40 000	-38 555	-1 445	96,4 %
Hyökännummen koulun sadekatoksen rakentaminen	Menot		-40 000		-40 000		-40 000	
Saaren koulu ja päiväkotiki varistorakennus	Menot		-15 000		-15 000	-43 346	28 346	289,0 %
TK:n sisäilmakorjaus						-41 450		
Rakennusten korj./ sisäilmakorj. yht*	N Menot		-495 000		-495 000	-360 510	-134 490	73 %
Peruskorjaukset								
Kiinteistöautomaatiikan päivitys uudempaan versioon	Menot	-400 000	-260 000		-260 000	-223 926	-36 074	86,1 %
<i>Investoinnin toteuma yht. -0,33 milj. euroa</i>								
Seurojentalo	Menot					-140 814	140 814	
Autojen sähkölatauspaikkojen rakentaminen	Menot		-50 000		-50 000	-82 932	32 932	165,9 %
Peruskorjaukset yhteensä*	N Menot		-310 000		-310 000	-447 672	137 672	144 %
Energiansäästötoimenpiteet								
Energiansäästötoimenpiteet	Menot		-230 000		-230 000	-127 463	-102 537	55,4 %
Led-valaistuksen uusinta	Menot					-7 304		
Matkahuollon ilmapesilämpöpumppu	Menot					-9 750		
Energiansäästötoimenpiteet yht.	N Menot		-230 000		-230 000	-144 517	-85 483	63 %
Talonrak. yhteensä (ilman leasingrah.)	Menot		-1 835 000		-1 835 000	-1 898 252	63 252	103 %
	N Netto		-1 835 000		-1 835 000	-1 898 252	63 252	103 %

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama	Tot %	
Kuntatekniikka									
Alueet mm. teollisuus ja infra									
Lempivaara IV	N	Menot	-1650000	-500 000	-500 000	-845 265	345 265	169,1 %	
<i>investoinnin toteuma yht. -1,65 milj. euroa euroa</i>									
Roinilanpellon alue		Menot	-750 000			-223 735			
<i>investoinnin toteuma yht. -0,59 milj. euroa euroa</i>									
Hyökännummen alueen kuivatus		Menot	-400 000	-150 000	-150 000	-1 102	-148 898	0,7 %	
<i>investoinnin toteuma yht. -0,23 milj. euroa euroa</i>									
Pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet		Menot		-50 000	-50 000	-53 933	3 933	107,9 %	
Mt140 keskikaistan uusiminen (ELY-tie)		Menot		-600 000	-600 000	-503 459	-96 541	84 %	
Alueet mm. teollisuus ja infra yhteensä	N	Menot	-1 300 000		-1 300 000	-1 627 494	327 494	125 %	
Kevytliikenne									
Kaakkumäentien klv		Menot		-250 000	-250 000	-231 170	-18 830	92,5 %	
Hirvihaarantien klv <i>(investointi siirtyi vuodelle 2024)</i>	N	Menot	-1250000	-850 000	-850 000		-850 000		
Risto Kallion raitti		Menot		-200000	-200 000	-201 324	1 324	100,7 %	
Kivistöntien klv		Menot		-100000	-100 000	-92 268	-7 732	92,3 %	
Kevyt liikenne yhteensä	N	Menot	-1 400 000		-1 400 000	-524 762	-875 238	37 %	
Liikenne									
Päällystyöt		Menot		-300 000	-300 000	-254 961	-45 039	85,0 %	
Katuvalaistus		Menot		-200 000	-200 000	-171 846	-28 154	85,9 %	
Pienet täydennysrakennuskohteet		Menot		-150 000	-150 000	-14 170	-135 830	9,4 %	
Rautatieaseman pyöräkatos		Menot		-100 000	-100 000	-266 941	166 941	266,9 %	
Rautatieaseman pyöräkatos		Tulot							
Urheilutie		Menot		-500 000	-500 000	-473 974	-26 026	94,8 %	
Kaakkumäenraitin silta		Menot		-300 000	-300 000	-41 465	-258 535	13,8 %	
Kallenkuja		Menot		-100 000	-100 000	-112 291	12 291	112,3 %	
Mt140-Linnala liittymä		Menot		-250 000	-250 000	-166 591	-83 409	66,6 %	
Liikenne yhteensä	N	Menot	-1 900 000		-1 900 000	-1 502 239	-397 761	79 %	
Puistot ja leikkipaikat									
Heissan leikki puisto		Menot		-80 000	-80 000	-99 177	19 177	124,0 %	
Riihenmäen koulun tekonurmi		Menot		-300 000	-300 000	-377 312	77 312	125,8 %	
Tekojääkentän pintarakenne		Menot		-300 000	-300 000	-260 799	-39 201	86,9 %	
Sälinkään kuntoportaat		Menot		-50 000	-50 000	-41 000	-9 000	82,0 %	
Riihenmäen kuntoportaat		Menot		-50 000	-50 000	-44 000	-6 000	88,0 %	
Varja ateljee pihatyöt		Menot		-50 000	-50 000	-55 743	5 743	111,5 %	
Uimarantojen WC-rakennukset		Menot		-70 000	-70 000		-70 000		
Porakallion ulkoilualaue		Tulot		-100 000	-100 000		-100 000		
Taruman aukio		Menot		-100 000	-100 000	-132 323	32 323	132,3 %	
Tekojään jäädytyslaitteiston uusiminen		Menot	-350 000			-82 505	82 505		
<i>toteuma yht. -0,40 milj. euroa euroa</i>									
Puistot ja leikkipaikat yhteensä	N	Menot	-1 100 000		-1 100 000	-1 092 859	-7 141	99,4 %	
Kuntatekniikka yhteensä		Menot		-5 700 000	-5 700 000	-4 747 354	-952 646	83,29	
		Tulot							
	N	Netto	-5 700 000		-5 700 000	-4 747 354	-952 646	83 %	
Teknisen irtain omaisuus									
Keittiöiden kalusto/laitehankinnat		Menot		-75 000	-75 000	-18 463	-56 537	24,6 %	
Siivouspuolen laitehankinnat		Menot		-15 000	-15 000		-15 000		
Piha-alueiden ulkoleikkivälineet		Menot		-70 000	-70 000	-27 315	-42 685	39,0 %	
Toimitilapalveluiden laite- ja kalustohankinnat		Menot		-80 000	-80 000	-90 112	10 112	112,6 %	
Kuntatekniikan kone- ja laitehankinnat		Menot		-90 000	-90 000	-77 545	-12 455	86,2 %	
Irtain yhteensä	N	Menot	-330 000		-330 000	-213 435	-116 565	65 %	
Tekninen lautakunta yhteensä		Menot		-7 865 000	-7 865 000	-6 859 041	-1 005 959	87 %	
		Tulot							
	N	Netto	-7 865 000		-7 865 000	-6 859 041	-1 005 959	87 %	
Bruttoinvestoinnit									
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Menot		-9 560 000	-1 840 000	-11 400 000	-10 344 307	-1 055 693	91 %
Leasingrahoitteiset investoinnit (käyttötalous)		Tulot				180 000			
Käyttöomaisuuden myynnit		Tulot		-200 000	-200 000	-398 498	198 498	199 %	
		Tulot		300 000	300 000	546 880	-246 880	182 %	
KUNNAN NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ		Netto	-9 460 000	-1 840 000	-11 300 000	-10 015 925	-1 104 075	89 %	
NETTOINVESTOINNIT ILMAN LEASINGRAH. HANKKEITA		Netto	-9 260 000	-1 840 000	-11 100 000	-9 617 427	-1 302 573	87 %	

Investoinnit

Toimitilapalvelut

Rakennusten peruskorjausten määrärahaylitys kompensoitui sisäilmakorjausten alituksella.

Seurojentalon lämpiön korjaukselle oli varattu vuodelle 2022 määräraha. Kohteen aloitus kuitenkin viivästyi ja käyttäjien toiveista korjaustyö aloitettiin vasta syksyllä. Vuodelle 2023 ei ollut varattu kyseiseen investointiin määrärahaa. Hankkeen toteuma vuonna 2023 oli 0,14 milj. euroa. Kustannukset katettiin sisäilmakorjauksiin varatuista määrärahoista, joita jäi käyttämättä mm. paloaseman ja Sääksjärven koulun väistötilojen hankinnan myötä.

Hyökännummen koulun sadekatoksen rakentamista ei toteutettu, koska tarjouskilpailun perusteella kustannukset olisivat ylittäneet niille varatut määrärahat.

Hepolan koululle suunniteltu energiansäästökohteen suunnittelu tarkentui ja järjestelmän päivityksen johdosta osa kustannuksista siirtyi vuodelle 2024 ja energiansäästötoimenpiteet alittuivat 0,09 milj. euroa tämän vuoden osalta.

Kuntatekniikka

Kuntatekniikan investointikohteet toteutuivat pääsääntöisesti talousarvion mukaisesti. Investointiosan toimintamenot jäivät 0,95 milj. euroa alle talousarvion. Hankkeita oli kaikkiaan 24 kpl. Investointikohteet olivat Lempivaara 4, Urheilutien peruskorjaus, Risto Kallionraitin rakentaminen ja Linnala-Mt 140 liittymän rakentaminen. Liikuntapaikkarakentamisen osalta Urheilupuiston tekojääkentän pintarakenteen toteutus, Riihenmäen koulun tekonurmikentän rakentaminen sekä kuntoportaiden rakentaminen Riihenmäen koulun sekä Sälinkään koulun ja päiväkodin yhteyteen.

Poikkeamat:

Roinilanpellon alueen katujen rakentaminen jatkui vuonna 2023. Investointi keskeytyi vuoden 2022 aikaisen talven johdosta. Investoinnille ei ollut varattu määrärahaa vuodelle 2023.

Urheilupuiston tekojäälaitteiston urakka valmistui komponenttipulan takia vasta helmikuussa 2023. Investoinnille ei ollut varattu määrärahaa vuodelle 2023.

Kaakkumäenraitin sillan toteutus siirtyi vuodelle 2024 johtuen vesiluvan tarpeen selvittämiseen johtuvista viiveistä.

Rautatieaseman pyöräkatokset valmistuivat tavoitteesta poiketen vasta lokakuussa 2023. Neuvottelut hyväksyttävistä rakennuskustannuksista urakoitsijan kanssa ovat kesken. Radan idänpuoleiset pyöräkatokset toteutettiin toisen urakoitsijan toimesta sovituissa määräajassa.

Hirvihaarantien kevyenliikenteen väylän rakentaminen siirtyi vuodelle 2024. Rakennuttamisesta sekä urakan kilpailutuksesta vastaa ELY-keskus.

Talonrakennus, kärkihankkeet

Ehnroosin koulun väistötilat purettiin vuokranantajan toimesta touko-kesäkuussa. Koulun piha-alueet rakentuivat ja valmistuivat näiltä osin urakkasopimuksen mukaisessa määräajassa 30.8.2023. Ehnroosin koulun rakennushanke on kokonaisuudessaan valmis. Hanke toteutettiin leasing-rahoituksella. Rakentamisvaiheen määräraha oli 18,0 milj. euroa ja toteuma oli 17,45 milj. euroa sisältäen rakennuttajan erillishankintoja sekä rakennuttamisen, TATE-valvonnan ja puhtaudenhallinnan kustannukset. Määrärahan alitus 0,55 milj. euroa.

Koskenrannan päiväkotia Amandan rakennusurakka valmistui urakkasopimuksen mukaiseen määräaikaan mennessä 27.4.2023 ja kohde luovutettiin edelleen käyttäjälle kalustettavaksi ja varustettavaksi. Vuoden 2023 investoinnille hyväksytty määräraha ylittyi 0,15 milj. euroa johtuen osittain vuoden 2022 maksuerien jaksottumisesta vuodelle 2023 sekä lisä- ja muutostöiden arvioitua suuremmasta määrästä. Uudisrakentamisen kokonaisuudelle oli varattu 6,88 milj. euron määräraha. Uudisrakentamisen kokonaisuuden rakennuskustannusten toteuma on 7,02 milj. euroa, josta määrärahan ylitystä 0,14 milj. euroa. Toteuma sisältää rakennuttajan hankintoja sekä TATE- ja puhtaudenhallinnan valvontakustannukset.